

பொதுத் துறை

மாணியக் கோரிக்கை எண். 38

கொள்கை விளக்கக் குறிப்பு

2016–2017

செல்வி ஜெ ஜெயலலிதா
முதலமைச்சர்

©
தமிழ்நாடு அரசு
2016

khå aji nfhçj i f v© .38

bghJ xJ i w

2016-2017-M« M© Lj fhö bfhYi fésj fi Fj ¥ò

Kj yi k¢r® mt®fë< neuo nk%gh®i tæš
 Ŧ a§» tU« bghJ xJ i w, khäy¤Ä< bghJ ä®thf«
 r«gªj ¥g£I gy Kj »a¥ gâ fi s ftå xJ tU»wJ.
 Ŧ xJ i wæš ftå ; f¥gL« Kj »akhd gâ fY:-

- MS eç< mYtyf« k%W« Ŧ šy¥guhkç¥ò
 bj hl ®ghd gâ fY
- mi k¢r®fë< gâ äakd« bj hl ®ghd
 gâ fY
- Kj yi k¢r® k%W« mi k¢r®fë< mYtyf¥
 gâ ai k¥ò bj hl ®ghd gâ fY
- mi k¢rui tj T£I xÄ%F V%ghL brŒj Š

- khāy ca® māj ° J bfh© l j i frhš
bgUk i fë< tUi fæ< nghJ ghJ fh¥ò k‰W«
Ó®Ki wæyhd V%ghLfi s¢ brŒj š
- nj Áa xUi k¥gh£L i FG, g< khāy i FG k‰W«
bj < k© l y i FG cfgl , eLt © k‰W« khāy
muRfS i F ū i l naahd bghJ thd étu§fÝ
F ïJ ftå ïj š
- eLt © muÁ< btë ūwî ï J i w mi k¢rf«
k‰W« mašehe£L öj uf§fS l < bj hl ®ò
bfh¥ssš
- br< i d, cj fk© l y « k‰W« òJ ÅšèæYÝs
muR é UªÅd® ū ūy§fi s ã®t» ïj š
- muR é khd ngh i F tuïJ ¥ Åçî r«gªj khd
gâ fi s ã®t» ïj š k‰W« ftå ïj š
- ū Áa M£Á¥gâ mYty®fÝ k‰W« kht£l
tUthŒ mYty®fÝ M» nah®fë< ã®thf¥
gâ fi s ftå ïj š

- kht£l ÚÁgÁfÝ k‰W« ca®ÚÁk< w
r£l mYty®fÝ ãakd«
- r£l « k‰W« xG§F guhkç¤j š
- nj Áa ghJ fh¥ò r£l «, 1980 k‰W« m¤aa¢
bryhtâ ghJ fh¥ò k‰W« fÝs¡ fl ¤j š
el toj i ffÝ j L¥ò¢ r£l «, 1974-I
(COFEPOSA) ei I Ki w¥gL¤Jj š
- kå j cçi kfÝ F¤¤j étu§fÝ, kå j
cçi kfÝ ghJ fh¥ò¢ r£l «, 1993-I
brašgL¤Jj š, khäy kå j cçi kfÝ
Mi z a« (SHRC) k‰W« nj Áa kå j
cçi kfÝ Mi z a« (NHRC) r¤¤g¤j ¥g£l
gâ fÝ
- ū Áa j i u¥gi l, f¥g‰gi l, ékh¤¥gi l
k‰W« fl nyhui fhtšgi l M»a ū uhQ t
mÁfhçfS l < x¤Ji H¥ò ešFj š
- mašeh£l t®fi s gÁt br¤¤j š, cça
Ei Hé i rî l < tU»< w mašeh£odUj F
j äœeh£oš j §F« fhy¤i j Ú£o¤J

mDkÂ¤j š, brh¤j eh£o‰F ÂU«Ã¢ bršy
é i Hgt®fS ; F btë¢bršy mDkÂ¤j š
ngh< wt%i w mašeh£od® r£l «, 1946-< go
brašgL¤Jj š

- K< dhŸ gi I Åu®fŸ ey<, mt®fSj FL«g
ey< k‰W« K< dhŸ gi I Åu®fŸ fHf¤i j
ã®t»¤j š
- kh¤y¤Ãš bt> ntW Kfh¤fëš thG«
í y§i f¤j äH®fë< ey< ngQj š
- btëehL th¤j äH®fŸ ey<
- Rj ªÅu¥ nghuh£l Åu®fŸ k‰W« K< dhŸ
í ªÃa nj Åa í uhQ t Åu®fS ; fhf XEñÃa«
tH§Fj š k‰W« ey¥ gâ fi s¤
brašgL¤Jj š
- Kj yi k¤rç< j å ¥Ãçé š bgw¥g£l KD; fŸ
ÜJ cça MŒÎ brŒJ Ô®î fhQj š
- bghJ éLKi w k‰W« cŸq ® éLKi w
m¿é¤j š

- j i yi k¢brayf f£l l ſfi s guhkç¤j š
k‰W« ã®t »¤j š

nj Áa éHhj fŶ, Áw¥ò eh£fŶ k‰W« éUJ fŶ

2. T ªÁa nj Áa éHhj fshd Rj ªÂu¤ ÂUehŶ
k‰W« FoauR¤ ÂUehŶ éHhj fi s khãy mséš
nj r¥ g‰WI < bfh© l hLtj %fhd V‰ghLfí s
T¤J i w br£»wJ. x> bthU M© L« FoauR ehŶ
éHh m< W, br< i d fl %fí uæš myŠfhu
mâ t F¥nghL, MI š ghl š k‰W« gšntW
fi yāfœ¢ÁfS l < nkj F MS e® mt®fŶ
bfhona%‡ i t j F « ãfœ¢Áj fhd V‰ghLfí s
T¤J i w br£»wJ. nkY«, Rj ªÂu Âd éHhé <
nghJ, br< i d j i yi k¢ brayf¤Ãš cŶs nfh£i l
bfh¤j s¤Ãš kh© òäF Kj yi k¢r® mt®fŶ

nj Áai   bfho   V%ož i t i F«   āfœcÁi fhd
gâ fi sí « ī øJ i w nk%bfhÝ» wJ.

3.   eL t ©   murhš   Áw¥ò   ehshf
mžé i f¥g£LÝs   Áah» fÝ   ehS< W   j i yi k¢
brayf   tshføÁš   cÝs   ī uhQ t   mā   tF¥ò
i kj hd øÁš   kh© øäF   mi k¢r®fÝ,   J i w¢
bray®fÝ   k%W«   j i yi k¢   brayf   mi d øJ
mÝty®fS i F«   kh© øäF   Kj yi k¢r®   mt®fÝ
cWÁbkhêna%ò   brŒJ   i t i F«   āfœcÁí «
ī øJ i wahš V%ghL   brŒa¥gL»< wJ. khāy muÁ<
éUJ fshd   Åu   braY i fhd   m© z h gj i F«
k%W«   J â Í   k%W«   rhfr¢   braY i fhd   fšgdh
rh» yh   éUJ   M»at%ož%F   khtfI   M£Áø
j i yt®fÝ   k%W«   J i w¢   brayhs®fëI äUªJ

é © z ¥g§fŶ bgw¥g£L, é Uj hs®fi s¤ bj ç†
brŒtj %fhd gâ i aí « ī ☞J i w nk‰bfhŶ» wJ.

4. nkY«, eL t © murhš t H§f¥gL«
é UJ fshd g¤ké óõ ©, g¤kóõ ©, g¤k\$,
Et< uj õh gj i f«, bghJ á®thf¤Âš Áw¥ghf
gâ òçªj t®fS i fhf më i f¥gL« Äuj k® é UJ, kj
ešèz i f¤Â‰fhd fõ® òu° fh® é UJ, fhªÂaofŶ
mi kÂ é UJ ngh^k w é UJ fS i F« ī ☞J i wæ<
_y« gçªJ i ufŶ mD¥g¥gL» < wd.

mašeħfod® brayhj f éÂ, 1946

5. ī ªÂahé š j §Ftj %F mDkÂÍ l D« cça
Ei HÎ ī rî l D« tUi f òçÍ «
mašeħfod®fS i F ī ªÂahé š j §F« fhy¤i j
Úfо¤J mDkÂ t H§Fj š, ī ªÂahi t é fL

btë¢bršy é U«ògt®fS i F mDkÂ tH§Fj š
k‰W« ī ªÄahi t é fL btëna‰w/btënawj nfhc
Mi z Äw¥Ä¤j š M»a mašeh£od® bj hl ®ghd
khäy murhš tH§f nt© oa mi d¤J
bghUë d§fS i F« bghJ¤ J i w xU Kfi k¤
Ji wahf brašg£L tU»wJ. FoEi HÎ ī i rÎ,
mašeh£od® gÄÎ k‰W« f© fhâ i F« Ki w
(Immigration, Visa, Foreigner's Registration and
Tracking System) ī i tahÎ « kht£l fhtšJ i w
f© fhâ ¥ghs® mYtyf¤Äš mi k i f¥g£LÝs
mašeh£od® gÄÎ mYtyf§fë š (FROs) ä< dQ
_ykhf bgw¥g£L ī¤J i wahš xU§»i z ªJ
brašgL¤j ¥g£L tU»wJ. ī j < _ykhf,
btëeh£od® bj hl ®oi I a gÄÎ k‰W« mDkÂfÝ
tH§FtJ ngh< w brašfÝ ä< dQ Ki wæš
brašgL¤j ¥gL»< wd. ī «Ki wahdJ khäy¤Äš

btë eh£odUi l a brašghLf i s f© fhâ i f
fhtš J i wædU i F cj éahf cÝsJ. Í t%WI < ,
nti y nj onah mšyJ nk%go¥Ã%fhfnth
btë ehLfS i F¢ bršy é i Hgt®fS i F
j äœeh£oš cÝs gšntW ãWt dŠfshš
tHŠf¥gL» < w rh< žj æfë < ÚJ mt%ž <
c© i k¤j < i k rçgh®i f¥g£l Ä < Í ¤J i wahš
rh< WWÄ brŒa¥gL» wJ. fI ªj M© oš,
rh< žj æfë < c© i k¤j < i k rçgh®i F «
el toj i f ä < dQ gçkh%w « (online) _y «
Ä < } £l fU¤J bj çé i F « Ki wÍ l <
bežKi wgL¤j ¥g£LÝsJ. Í j dhš rh< žj æfÝ
c© i k¤j < i k rçgh®i F « ei l Ki wæš T Lj š
bghW¥ò, Fi wªj bryéš i fahS tJ, Ái fèšyhkš
é i uthd Ó®Í më ¥gJ M»a m«rŠfi s
é i sé¤J ŸsJ.

kåj cći kfŶ

6. "cy» Š gi l i f¥g£l kåj ®fŶ mi dtU« rk« v^hw mo¥gi l æš kÂ¥ò k‰W« cći kfŶ mi dtU_i F« më i f¥gl nt© L« v^hw fU¤Aš mi dtU« kdrh£Áí l D« k‰W« rnfhj u kd¥gh_i kí l D« brašgl nt© L«".¹

1948-M« M© L kåj cći kfS_i fhd cyf¥ ÅufI d« k‰W« kåj cći kfŶ ghJ fh¥ò r£l «,
1993-< Ñœ T w¥g£LŶs éÅfë< go khäy kåj
cći kfŶ Mi z a« j äæeh£oš cUth_i f¥g£l J.
T> thi z a« r£l ¥Ãç†, öyd h£† ¥Ãç†,

---

¹T W:1, ¹1948-M« M© L kåj cći kfS_i fhd cyf¥ ÅufI d«".

ā®thf¥Āç̄ī M»ai t̄fi s̄ j̄ < df¤nj̄ bfh© L
brašgL»wJ. kåj̄ c̄ci k̄ Úwš g‰ç̄a öfh®fi s̄
r¤g¤j̄ ¥g£l̄ egnuh̄ mšyJ̄ mt® rh®ghf̄ vtU«
Mi z̄ a¤J̄ F v¤j̄ bkhêæY« vGĀ mD¥gyh«.
f£l̄ z̄ « vJ̄ ī « brY¤j̄ nt© oaĀši y. kåj̄
c̄ci k̄ Úwš āfœl̄ g‰ç̄ bgw¥gL« öfh®f̄ Ȳ j̄ éu,
Mi z̄ a¤Ā¤ ftd¤J̄ F tU« kåj̄ c̄ci k̄
Úwšf̄ Ȳ g‰ç̄ Mi z̄ ank j̄ < å ¢i rahf̄ (suo moto)
érhui z̄ nk‰bfh© L̄ ghĀj̄ f¥g£l̄ eg® mšyJ̄
mt® FL¤g¤ĀdUj̄ F cl̄ do / ī i l̄ fhȳ äthuz «
tH§»I muR mšyJ̄ r¤g¤j̄ ¥g£l̄ J̄ i w̄j̄ F gç¤J̄ i u
br¤ÄL«. ī > thi z̄ a«, kåj̄ c̄ci k̄fi s̄
ghJ̄ fh¤j̄ Š̄ k‰W« nk¤gL¤J̄ j̄ Š̄ g‰ç̄a
éé¥òz̄ ®é i d̄ F̄ç̄ ¥ghf̄ khz̄ t®fël̄ « V‰gL¤A
tU»wJ.

**mfÂfÝ kWthœî k‰W« btëehLthœ j äH®fÝ
ey<**

7. mfÂfÝ kWthœî k‰W« j äHf¤Â‰F
btëna thG« j äH®fÝ ey Mi z auf« j äHf¤Â¤
gšntW Kfh¤fëš tÁj F« ī ySi f¤ j äœ
mfÂfë< ey< bj hl ®ghd gâ fi sÍ «,
j äHf¤Â‰F btëna thG« j äH®fë< ey<
bj hl ®ghd gâ fi sÍ « nk‰bfh© L tU»wJ.
ī ySi f¤ j äœ mfÂfS j F ãthuz « tHŠFtJ
k‰W« mt®fë< ey< ngQ tJ ī a j
Mi z auf¤Â¤ j %onghi ja Kj »a gâ ahF «.
Ji wæš cÝs ðÝe étuſfë< go, ī ySi fæš
1983-š V‰g£I ī d j fytu¤Â‰F ÅwF 3,04,269
ī ySi f¤ j äH®fÝ mfÂfshf j äœeh£o‰F
tªJ Ÿsd®. kht£I M£Á¤ j i yt®fë l äUªJ
01.07.2016 m< W bgw¥g£I ðÝe étuſfë< go,

19,388 F L «g S f i s ¢ nr ® a j 63,649 e g ® f Y khä y ø Ä š
24 k h t f l S f è š (Ä U ¢ Ä u h ¥ g Y è æ š c Y s x U Ä w ¥ ö
K f h « c Y è f l) 108 K f h « f è š j S f
i t i f ¥ g f L Y s d ® . T i j ø j é u , ' i ö ' Ä ç Ä
m ð i i f æ < go 36,651 T y S i f ø j ä ø m f Ä f Y ,
K f h « f S i F b t è æ š t Ä ø J t U » < w d ® .
K f h « f è š t Ä i F « T y S i f ø j ä H ® f S i F
g š t i f a h d ä t h u z c j é f Y i k a k % W « k h ä y
mu Ä < t i f ¥ g h L ä ® z a S f è < g o l « k % W «
x ¥ ö j Y I D « t H S f ¥ g L » w J .

K f h « t h ø T y S i f ø j ä H ® f S i F t H S f ¥ g f L
t U « e y ø Ä f l S f Y

8. K f h « f è š t h G « T y S i f ø j ä H ® f Y
f © ä a « k % W « g h J f h ¥ ö l < j S f Y t h ø é i d
n k % b f h Y s t ê t i f b r E t n j T > t u Ä < K i d ¥ g h d
Ä f l k h F « v d n t , k ø Ä a m u R t H S » t U «

cj é nahL T Lj yhf j äHf kí fS i F tHſf¥g£L
tU« mi d¤J ey¤ÄfI cj é fS «, #&< 2011 Kj Š
Kfh« thæ ī yſi f¤ j äH®fS i F « Úfо¤J
brašgL¤j ¥g£L tU» wJ.

āthuz «

9. Kfh«thæ ī yſi f¤ j äæ mfÄfS i F
Mi l, ghŒ, ngh®i t, gh¤ÄuſfÝ k‰W«
kh‰W¤Äwdhë fS i fhđ cgfuz ſfÝ, FoÚ® trÄ,
fê¥Ãl trÄ, ä< trÄ cÝëfI mi d¤J trÄfS «
fEI z äšyhkš tHſf¥g£L tU» wJ.

Kfh«thæ ī yſi f¤ j äH®fS i F
Ñœi f© I thW 04.08.2011 Kj Š ca®¤j ¥g£I Åj ¤Äš
gz i bfhi I tHſf¥g£L tU» wJ.

1.	F L «g¤ j i yt®	% .1,000/-
2.	x> bthU T Lj Š bgçat® (12 taJ k%W« mj %F nkŠ)	% . 750/-
3.	Áçat®fY (12 taÄ%F Ñœ)	% . 400/-

nkY «, khj xÄ%F 20 »nyh é i yæšyh mçÁ k%W«
 khå a é i yæš r®i fi u, nfhJ i k, i kj h, ui t
 ngh^h w m¤Äaht Áa bghU£fS « bghJ é ãnahf¤
 ÄfI ; fi I fY_y« é ãnah» ; f¥gL»wJ.

fšé cj é

10. muR k%W« muR cj é bgW« gYëfëš
 go¤J tU« Ŧ ySi f¤ j äœ khz t®fS i F
 12-M« tF¥ò ti u Ŧ ytr i fšé tH§f¥gL»wJ.
 Ŧ t®fS i F, j äHf khz t®fS i F tH§f¥gLti j ¥
 ngh^h W ÓUi I fY, kÄa cz Ŧ, neh£L¥ ò¤j f§fY,

ghl ¥ ò¤j f§fŶ, ngU^aJ ¥ gaz ¢ÓfL k‰W«
 koj fâ å fŶ é i yæ^c ð tH§f¥gL»^c wd.
 el ¥gh© oš 29,351 khz t®fŶ gšntW fšé
 āi ya§fë š Ñœj f© l thW nr®aJ Ÿsd®.

t. v© .	āi y	khz t®fë^c v© â i i f
1.	kHi ya® gŶë	3,655
2.	Mu«g¥gŶë	11,713
3.	eLāi y¥gŶë	6,205
4.	ca®āi y¥gŶë	3,903
5.	nkšāi y¥gŶë	3,022
6.	fšy ç	853
	bkh¤j «	29,351

11. Ŧ¤J I « , Ŧ y§i f¤ j äœ khz t®fŶ fi y
 k‰W« mœaš fšy çfë Y«, bj hêš rh®a
 fšy çfë Y«, bj hêš E£gi fšy çfë Y« k‰W«
 gšfi yi fHf§fë Y« x‰i w¢ rhsu Ki wæš
 j FÄæ^c mo¥gi l æš, bghJ ¥Äçé^c Ñœ fy^aj h£é š

fy^aJ   bfh© L,   nr^{®a}J bfhÝs   mDkÂi f¥
g£LÝsd®.   ī t^{®f}Y   k‰w   khz   t^{®fi} s¥   nghy
mi   d¤J   éj   khd   fšé   cj   é¤bj   hi   f   bgw
j FÃÍ i l at^{®f}Y. nkY«, j äHf   murhš   el ¤j   ¥gL«,
Ã‰gL¤j   ¥g£l ,   äf† «   Ã‰gL¤j   ¥g£l   k‰W«   ÁW
gh< i   kæd®   ey   éLÃfY   k‰W«   j hœ¤j   ¥g£l   (k)
gHŠFoæd®   ey   éLÃfëš,   j yh   l^aJ   ī l ſfY
xJ i ÑL   brŒa   Mi z   fY   btëæl   ¥g£L,   ī ySi   f¤
j äH^{®f}Y   FL«gŠfi   s¢   nr^{®a}j   j FÃÍ   Ýs   khz   t^{®f}Y
j Š«,   j ŠfSJ   go¥Ãi   d   bj   hl   u   têti   f
brŒa¥g£LÝsJ.   2015-2016-M«   M© oš,
57 khz   t^{®f}Y   muR   éLÃfëšj Š« Í Ýsd®.

12. ī ySi   f   mfÃfY   Kfh«fëš   tÁ¤J   tU«
khz   t^{®f}S i F   ca®   fšé   bj   hl   u   fšé   cj   é¤
bj   hi   f,   mt^{®f}Y   gæY«   go¥Ã‰F   V‰g   Fi   w^aj   g£r«

% .850/- Kj š mÂfgfér « %.4,700/- t i u Ā< t UkhW
 t HŠf¥g£L t U» wJ.

t. v© .	go¥Ā< bga®	M© o‰fhcl cj é¤ bj hi f (%ghæš)
1.	ī sſfi y	1,200
2.	ī sāi y m᷇éaš	1,250
3.	KJ fi y	1,330
4.	KJ āi y m᷇éaš	1,650
5.	g£l a¥go¥ò	850
6.	ī sāi y bgħ᷇æaš/ ī sāi y bj hēš E£g«	2,750
7.	v«.Ā.Ā.v° Ā.o.v°	4,700
8.	fħsei l kU¤J t «	1,400
9.	r£l «	860
10.	ī sāi y m᷇éaš (ntsh© i k)	2,850

2015-2016-M« M© oš 597 khz t®fŶ ī¤j i fa
 fšé cj é¤ bj hi ffŶ bg‰W¥ gad i lªJ Ÿsd®.

13. murhi z (āi y) v© .11, bghJ (k.t h.2)¤

Ji w, ehÝ 07.01.2015-š j äœehfoš tÁ¤J tU¤
Kfh¤ thæ Í ySi f¤ j äH®fë< FH¤i j fS i F
g¤j h¤ tF¥ò k%W¤ g< å bu© I h¤ tF¥ò muR bghJ
nj ®Í fë š khäy msé š Kj š _< W Í I §fi s¥
bgWgt®fS i F (khz t / khz éa®fS i F
j å¤j å ahf) Ñœj f© I thW gçR¤ bj hi ffÝ
tH§f¥g£L tU»wJ.

10-M¤ tF¥ò	
ãi y	gz i bfhi I (%ghæš)
Kj èl «	25,000
Í u© I häl «	20,000
_< whäl «	15,000

12-Μ« t F¥ò	
ã i y	g z i b f h i l (%ghæš)
Kj è l «	50,000
T u© I häl «	30,000
_ < whäl «	20,000

Ãw ey¤Ä£I SfY

14. Kfh« thæ T ySi f¤ j äH®fS i F
j FÄæ< mo¥gi l æš X£Le® cçk« t H§f
T a j muR KoÎ brŒJ ŸsJ. Kfh«thæ T ySi f¤
j äœ¥ bg© fŸ j §fë< t Uthi a ca®¤Äi bfhŸs
VJ thf i j aš gæ%Ä bg%w Vi H¥ bg© fS i F,
é i yæšyh i j aš T a¤Äu« t H§f¥gL»wJ.
2015-2016-š T J ti u, 216 bg© fŸ T¤Ä£I¤Ä<
_y« gad i l a J Ÿs d®. Kfh«fë š t Äi F «
mfÄfë š, bj hëš Ki d¥ol < cŸs bg© fi s,

C i Fé i F« t i fæš, 416 kfë® Ra cj é i
FG i fS i F, FG x< W i F %.10,000/- Åj « RHš ā Ä
"xUKi w khå akhf" 2014-2015-M« M© oš tHšf
Mi z æl ¥g£LÝsJ.

15. khj hªÄu gz i bfhi l k£Läšyhkš, r_f
ghJ fh¥ò¤ Ä£I¤ Nœ Kfh«fë š j §» l Ýs
Mj ut%w éj i t¥ bg© fÝ, taJ KÄ®aj t®fÝ,
kh%w¤ Äwdhë fÝ, fz tdhš i fél ¥g£I k%w«
kz khfhj bg© fS i F Khj X£ñ Äakhf %.1,000/-
tHšf¥gL»wJ. 2015-2016-M« M© oš 3,867
eg®fS i F T¤Ä£I¤ _y« X£ñ Äa«
tHšf¥g£LÝsJ. Kfh« thœ T y§i f¤ j äH®
FL«g¤Äš T w¥ò VJ« V%go<, m> thW T wªj
eg®fë< FL«g§fS i F, T wÄ rI §FfÝ br£ÄI

tHŞf¥g£L t^aj āÄíj é ī^aj murhš
%.2,500/-è U^aJ %.5,000/- Mf ca®¤Ä
tHŞf¥gL»wJ. ī J t i u, 369 ī w^aj t®fë<
FL«g¤Äd®fS i F ī^aj āÄíj é tHŞf¥g£LÝsJ.
ī nj ngh^a W, é g¤Ä^a fhuz khf ī w¥ò V%go<,
mt®fY FL«g¤Ä%F Kj yi k¢rç< ī y§i f
mfÄfY āthuz āÄæè U^aJ tHŞf¥g£L tU«
cj é¤ bj hi f %.15,000/-è U^aJ %.25,000/-Mf
2012-2013-M« M© oè U^aJ ca®¤Ä tHŞf¥gL»wJ.
2015-2016-Š MW FL«g¤Äd® ī j < _y«
gad i I^aJÝsd®.

16. _t y ® ī uhkhä®j « m«i kah® āi d†
bg© fY ÄUkz cj é¤ ÄfI « k%W« I h i l ®
K¤J y£Rä bu£o kf¥ngW āÄ cj é¤ ÄfI «
M»ai t ī y§i f¤ j äH®fY FL«g¤i j ¢ nr®aj

kfë® k‰W« bg© FHªi j fÝ ghJ fh¥Ã‰fhf
ÚEo¡ f¥g£LÝsd. _t Yh® Í uhkhä®j « m«i kah®
ai dÍ ÂUKz cj é ¸ÃEI ¸Ã< Ñœ, g£I « / g£I a«
bg‰w bg© fS i F %.50,000/- cj é ¸ bj hi f
tH§f¥gL»wJ. Í ¸J I < ÂUkh§fša ¸Ã‰fhcd
4 »uh« j §fK« tH§f¥gL»wJ. g¤j h« tF¥ò ti u
go¤j Í j u bg© fS i F %.25,000/- k‰W«
ÂUkh§fša ¸Ã‰fhcd 4 »uh« j §fK«
tH§f¥gL»wJ. Í ¸ÃEI ¸Ã< Ñœ, 2015-2016-M«
M© oš Ki wna 16 k‰W« 63 kfë®
gadi I ªJ Ysd®. muR j %onghJ ÂUkh§fša ¸Ã‰fhf
tH§f¥gL« j §f¤i j 8 »uhkhf ca® ¸Ã
Mi z æ£LÝsJ. Í j < _y« Kfh« thœ Í y§i f¤
j äœ mfÃfS « ga< bgWt®.

17. İ hı I ® K¤J yfRä bufo kf¥ngW āÄ
cj é¤ Ä£I « _y« fUÎ %ow bg© fS i F kf¥ngW
cj é ahf %.12,000/- āÄíj é tH§f¥gL»wJ.
İ¤Ä£I¤Ä< Ñœ 2015–2016-M« M© oš
526 bg© fY gad i I ªJ Ysd®. mnj ngh^k W, bg©
FH^ai j ghJ fh¥ò Ä£I « İ y§i f¤ j äH®fS i F
Ü£o j f¥g£L YsJ. İ¤Ä£I¤Ä< Ñœ xnu xU bg©
FH^ai j cYs FL«g¤Ä%F %.50,000/- m¥bg©
FH^ai j æ< bgaçš 20 tUI §fS i F i t¥öL
br£a¥gL»wJ. İ u© L bg© FH^ai j fY cYs
FL«g¤Ä%F j yh %.25,000/- Äj « x> bthU
FH^ai j æ< ÜJ « 20 tUI §fS i F m¥bg©
FH^ai j fë< bgaçš i t¥öL br£a¥gL»wJ.
2015–2016-ş İ¤Ä£I¤Ä< _y« 8 bg© FH^ai j fY
gad i I ªJ Ysd®.

18. Kj yi kçrcç öÅa éçthd kU¤J tı
fþ¥ÖEL ÄfI « Kfh« thœ Ì ySi f¤ j äH®fS i F
ÚEoı f¥gEL YsJ. Ì ÄfI khdJ 2012-2013-M«
äÅah© oèUªJ mfÄfY Kfh«fS i F btëæš
tÅi F« Ì ySi f¤ j äH®fS « ga< bgW« ti fæš
ÚEoı f¥gEL YsJ.

Áw¥ò Kfh«

19. j %onghJ j äHf¤Äš ÄU¢Äuh¥gYë
khtfI Äš xU Áw¥ò Kfh« cYsJ. Ì «Kfhäš
fhtšJ i wæ< vÄ®ki wahd Fç¥øfY bfh© I,
khäy¤Ä‰FY Rj ªÄukhf bršy Koahj Ì ySi f¤
j äH®fY j §fi tı f¥gEL Ysd®. 01.07.2016 äytu¥go
14 Ì ySi f¤ j äH®fY btëeh£od® r£I «, 1946-Äçî
3(2)(i)-< Ñæ Áw¥ò Kfhäš j §f i tı f¥gEL Ysd®.

mt®fS i l a el khfI « Áw¥ò Kfh«fS i F Ÿ
fEL¥gL¤j ¥gEL Ÿsj hš, ī t®fS i F AdK«
%.100/- Åj « ri k¤j cz ī më i f¥gEL tU»wJ.

mfÂfŸ j haſ« ÂU«oſ Š

20. j ſfŸ brh¤j é U¥g¤Ã^o ngçš j hE
ehfœ%F ÂU«Ã¢ bršy é U«o« ī yſi f
mfÂfS i F "bt è ¢brš" mDkÃ, bj hl ®o i l a
khtfI M£Áa®fshš tHŠf¥gL»wJ. "bt è ¢brš"
mDkÃ, é i uthf tHŠFtj %F vë a ei l Ki w
cUthi f¥gEL ei l Ki w¥gL¤j ¥gEL tU»wJ.
2014-2015-M« M© oš, 396 mfÂfS «,
2015-2016-M« M© oš, 452 mfÂfS «, l i »a
ehLfŸ ri gæ^o mfÂfS i fhđ ca® Mi z a®
(UNHCR) mYtyf¤Ã^o äÃ cj éÍl^o ī yſi f i F
ÂU«ÃÍ Ÿsd®.

Kfhä‰F btëna thG« ī yſi f¤ j äH®fŶ

21. 14,542 FL«gſfi ſ¢ nr®a j 36,651

ī yſi f¤ j äH®fŶ, j äœehfoš cŶq ® fhtš
āi yaſfēš gÂî brŒJ bfh© L tÂ¤J
tU»< wd®. ī yſi f¤ j äHUj fhđ érh f£l z «
k‰W« äi f¤ j ſfYj fhđ mguhj ¤ bj hi fahdJ
i ka murhš fâ rkhf ÂU¤Âai k¡ f¥g£LŶs
āi yæš, ī yſi f¤ j äH®fēš Áy® mÂfkhd
bj hi f brY¤Â ūs ī yſi f¡ F¤ ÂU«g ī ayhj
āi yæš cŶsd®. j %nghJ j äHf muÂ<
fU¤J Ué< ngçš, k¤Âa muR, ī ¥bghUŶ
bj hl ®ghd ī yſi f mfÂfē< nfhc¡ i ffi s
j å¤j å ahf gç0è¤J äi f¤j ſfYj fhđ mguhj ¤
bj hi f k‰W« érh f£l z¤ÂèU¤J éyj fēj f

KobtL_i f mÂfhu« cÝs xU FGi t mi k¤J
cÝsJ.

2015-2016-M« M© oš ī y§i f¤
j äH®fS ; fhf %ghE 108.70 nfho bryé l ¥g£LÝsJ.

btëehLthœj äH®fY ey<

22. j äH®fY gy® nti y nj oí «,
thœthj hu¤A%fhf† « btëehLfS ; F ī l «
bga®aJ brš» < wd®. ī t®fY btëehLfëš j §»
ī U_i F «nghJ, vÂ®bfhÝS « gšntW
Äu¢Äi dfS ; F Ö®† fhz mui r mQ f
nt © oí ÝsJ. ī j %fhf br< i dæš cÝs
kWthœ†¤ J i w Mi z auf¤Äš, btëehL thœ
j äH®fë < ey< fhj f j å ahf xU Äç†
V‰gL¤j ¥g£L ī aJ Mi z auf¤Ä< bga® ``mfÄfY
kWthœ† k‰W« j äHf¤Ä‰F btëena thG« j äH®fY

ey Mi z auf[“] vd bga® kh‰w« brŒa¥g£LÝsJ.
j äœeh£i l thœé l khf i bfhÝshj j äH®fë<
Í w^aj cl šfi s btë ehL fë èU^aJ ÂU«g bfh© L
t Uj š, gšntW nfhç i ffS i F Ô®Í fhQj š,
btë ehL fë š i fJ brŒa¥g£LÝs j äH®fY, gâ
ää¤j khf ãWt dSfS i F Í i l na V‰ogL« r¢ruÍ fY
ngh^o wi t btë ehL thœ j äH®fY vÂ® bfhÝS «
K i »a Äu¢ri dfshF«. Í a j btë ehL thœ j äH®
ÄçthdJ, nk‰F ï Ä£LÝs Äu¢ri dfS i F ¤
Ô®Í fhz k¤Äa muÄ^o btë l w i J i w mi k¢rf«
k‰w« bj hl ®òi l a Í a Äa ö j ufSfS l < Í i z a J
cça el to i ffY vL¤J t U» wJ.

23. kht£l a nj hW« kht£l M£Äaç^o ne®Kf
cj éahs® (bghJ) “kht£l ey mYty® (btë ehL
thœ j äH®fY)”MfÍ « k‰w« kht£l j i yi k

nkyhs® (F‰wé aš) mt®fë < bghW¥Ã < Ŋœ cÝs
ÃçthdJ “kht£I ey i ka« (btë ehL thœ
j äH®fÝ)” MfÎ « brašg£L tU» wJ. Í a
ÃçthdJ btë ehL thœ j äH®fÝ k‰W« mt®fsJ
FL«g¤Ãd®fë I äUªJ tU» < w Ki wpLfÝ k‰W«
Fi wfÝ bj hl ®ghd kDj fi s¥ bg‰W, cça
gÃnt£oš gÃÍ brŒJ, bj hl ® el toj i f vL¤J
tU» wJ. nkY«, btë ehLfë š nt i y nj o¢
bršY« j äH®fÝ bj hl ®ghd éS«gu§fi s
Ki w¥gL¤J tJ bj hl ®ghfÎ «, gÃÍ brŒa¥gl hj
Kft®fÝ ÜJ F‰wé aš el toj i ffÝ bj hl uÎ «
kht£I M£Ãa®fS j F cça m¿Î i ufÝ
tH§f¥g£LÝsd. rÜg¤Ãš, k¤Ãa muR btë ehL
thœ j äH®fë < Äu¢Ãi dfÝ F¿¤j kDj fë < ÜJ
Jçj el toj i f vL¤J Ô®Î fhQ « ej khf
madad@mea.gov.in” v< w xU ti yj s¤Ãi d

cUthj » cŶsJ. ūt i yj sxi j i fahS «
mYty®fS i F cça gæ%ÁÍ « më i f¥g£LŶsJ.

ūt I « bga®a nj h® ts i ka«

24. btë ehLfS i F¢ bršY « eg®fS i F cça
bj ë ūt i ufY tH§F « éj khf mfÁfY kWthœt
k‰W « j äHf¤Á‰F btëna thG « j äH® ey
Mi z auf¤Áš ūt I « bga®a nj h® ts i ka« x< W
15-06-2015 Kj š ūt a§ « tU»wJ. ūt «i ka«
btë ehL bršy éU«ò « j äH®fS i F Á< tU«
bghUÝfë < ÜJ bj ë ūt i u tH§F »wJ :-

- nti yi F mk®¤J « Kft h© i kæ<
bk¤¤j < i ki a rçgh®¤j š
- érhé < bk¤¤j < i ki a rçgh®¤j š
- ūt ¤Aahé š ūt U¤J btë ehL bršy
nj i t¥gL « Mtz Sfi s bgWj š

- nti y bfhl¥gtUj F«, bgWgtUj F«
T i l naahd x¥gaj «
- nti y brŒl « T l xÂ
Nœai y, nti yi F
bršY« ehL k‰W« m¤ehŒL rŒl xÂŒl ŠfŸ
Fœj éê¥òz ®i t V‰gLxJj Š
- nti yi F bršY« ehŒoYŸs T ªÂa
ö j ufŠfŸ k‰W« btë ehŒo‰F bršY« K⁺
ÂŒoš i t xJéŒL bršy nt© oa
Mtz ŠfŸ Fœj j ftš

RHš ãÂ

25. btë ehLfëš T w¤j j äH®fë<
cl šfi s T ªÂah bfh© L tu† «, mŠF T < dYW«
k‰W« cl šey« F< œa j äH®fi s T ªÂah mi HxJ
tu† « j F¤j el toj i ffŸ vLj f VJ thf %ghŒ
xU nfho RHš ãÂ V‰gLxj ¥gŒLŸsJ.

26. j äHfœi j ¢ nr®¤j T ªÂa®fŸ btë ehL
bršY«nghJ mt®fŸ vÂ®bfhŸS « JauŠfë èU¤J

fh¥gh‰w ī a j muR c j é òç» wJ. m© i kæš
fhŠÁòu« kht£l øi j ¢ nr®aj 10 j äH®f Ÿ
neghs øÃš c Ÿs Kj Äehø Mya øÃ‰F ðå j
ahøÄi u br< wngħJ m§F V‰g£l fL« ki H k‰W«
äy¢rçî fhuz khf Äi » ø j é øj nghJ mt®fi s
fh¥gh‰w j äHf murhdJ neghs øÃš c Ÿs ī a Äa
ö j uf øi j i nf£Lj bfh© l j %»z §f nk‰f© l
eg®fi s bA èfh¥l ® _y« fh¥gh‰ç ī a Äahé %F
mi HøJ tu %.2.10 ī y£r« muR tHŠ» ī ŸsJ.
ī nj nghš f øj hçš c Ÿs ī a Äa ö j uf« nf£Lj
bfh© l j %»z §f _< W btë ehL thœ j äH®fë<
rh®ghf f øj h® c¢rÚÄ k< wøÃš nkŠKi wpL brŒJ
mt®fë< cçi ki a ãi yeh£l kå j hÃkhð
mo¥gi l æš %.9.50 ī y£r« ī > tuR tHŠ» ī ŸsJ.

**bu¥nfh t§» (j haf« ÄU«Änah® T fLwî ãÄ k‰W«
tS®¢Ä t§» ãWt d«)**

nj h‰W«

27. j haf« ÄU«Änah® T fLwî ãÄ k‰W«
tS®¢Ä t§» (bu¥nfh t§») 19.11.1969-M« M© L,
br< i d T fLwî t§»¢ r£l «, 1961-< Ñœ gÄ†
brŒa¥g£L, j äæehL, MªÄuh, f®ehl fh, nfush
k‰W« òJ \$nrç khäy§fëš brašgfL tU»wJ.
T > t§» T y§i f, äah< k® (K< dhÝ g®kh) ngh< w
gi f¤J ehLfë èUªJ j haf« ÄU«Äat®fë<
kWthœ† el toj i ffi s nk«gL¤J tj %ofhf
V‰gL¤J ¥g£l J. T > t§» br< i d T fLwî t§»¢
r£l «, 1961-< Ñœ gÄ† brŒa¥g£oUªj hY «
j %bghGJ g< khäy T fLwî r§f¢ r£l «, 2002 (Multi
State Co-operative Societies Act, 2002)-< ÑG« gÄ†
brŒa¥g£LÝsj hf fUj ¥gL»wJ.

28. bu¥nfh t§», i ka muÁ^a cÝJ i w
 mi k¢rf¤ Á^a Rj ^aÁu nghuh£I Åu®fÝ k‰W«
 mfÁfÝ kWthœl Áçé^a á®thfj f£L¥gh£o^a Ñœ
 cÝsJ. Í > t§»æ^a g§F _yj d« Í ^aÁa muR,
 j äœehL, M^aÁuh, f®ehl fh k‰W« nfus khäy
 muRfÝ k‰W« j haf« ÁU«Ãnahuhš á®z æj f¥g£L
 tU»wJ. 31.03.2016-M« ehÝ áytu¥go g§F
 _yj d« Á^a tU« é »j §fë š mi ka¥ bg‰WÝsJ.

31.03.2016-M« ehÝ áytu¥go g§F _yj d é »j h¢rhu«			
t. v©	g§F _yj d j hu®fÝ	g§F _yj d¤ bj hi f (%).	g§F é »j h¢rhu« %
1.	Í ^a Áa muR	76,32,00,000	52.65
2.	j äœehL muR	7,13,00,000	4.92
3.	M ^a Áu muR	1,79,65,000	1.24
4.	nfus muR	61,16,000	0.42
5.	f®ehl f muR	17,47,000	0.12
6.	j haf« ÁU«Ãnah ^a	58,92,59,882	40.65
	bkh¤j «	144,95,87,882	100.00

29. T a Äa F o í ci k b g % w j ä æ
 t «r h t e æ i d ¢ r h ® a j 1,46,500 e g ® f Y T j u
 e h L f e è U a J j h a f « A U « Ä I Y s d ®. j h a f «
 A U « Ä a t ® f S i F k W t h ö l c j e f Y
 t H S f ¥ g E L Y s d. n k Y «, n j æ i y, u ¥ g ®, Ä < n f h d h
 n j h E l S f e Y «, T E L w I ü % g h i y f Y k % w « b u ¥ n f h
 t S » æ < ä Ä I j é I I < ä W t ¥ g E l b j h e š
 ä W t d S f e Y « n t i y t h E ¥ o f Y t H S f ¥ g E L Y s d.

j h a f « A U « Ä a t ® f S i F b u ¥ n f h t S »
 _ y k h f m e i f ¥ g E l ä Ä I j é æ < é t u «
 Ä < t U k h W :-

t. v © .	M © L	bj hi f (%g h E T y E r o Ä Š)
1.	2013 – 2014	231.65
2.	2014 – 2015	294.55
3.	2015 – 2016	330.00

K< dhŶ gi | Åu®fŶ ey<

30. K< dhŶ gi | Åu®fŶ eyi d¥ ngâ i
fh¥gÂš K< ndho khäyſfëš j äœehL« x< whf¤
Âfœ»wJ. j äœehL muR K< dhŶ gi | Åu®fë<
kWthœ̄ k‰W« òdui k¥Ã‰fhf gi | ¥ghJ fh¥ò¥
gâ æèUªJ XŒ̄ bg‰wÃ< mt®fŶ thœj i f
gaDŶs t i fæY« tSKl D« Ŧ U¥gj %F bgUKa‰Ã
vL¤J ŸsJ l < Ŧ uhQ t¤Aš gâ òçnthç<
FL«g¤j h® eyå Y« m¡ fi w brY¤Ã tU»wJ.
K< dhŶ gi | Åu®fŶ eyD¡ fhf gšntW Å£I ſfi s
Ki d¥ol < brašgL¤J « neh¡ »š K< dhŶ gi | Åu®
ey Ŧ a¡ ff« bghJ¤J i wæ< Ñœ Ŧ a§» tU»wJ.

31. K< dhŶ gi | Åu®fŶ, gi | ¥gâ òçnth®
k‰W« gi | ¥gâ æš Ŧ w¤nj h® M»nahç<
FL«g¤Ãdç< eyi d ca®¤ÃL« bghU£L K< dhŶ

gi I Åu® ey ī aī ff« bfhŶi ffi sī «,
ÂfI Šfi sī « tF¤J ŸsJ. x> bthU M© L«
Vwj Fi wa j äæehfI I ¢ nr®aj 1,400 gi I Åu®fŶ
gi I ¥gâ æš ī UªJ XŒ† bgW»< wd®. 31.03.2016
m< i wa ãytu¥go K< dhŶ gi I Åu® ey¤J i w
1,86,969 K< dhŶ gi I Åu®fŶ k‰W« mt®fë<
éj i tfi s j dJ gÃnt eoš gÃªJ ŸsJ.
ī > éaī ff« K¥gJ khtfI mYtyfŠfŶ _y«
ī t®fë< nfhçj i ffi s ãi wî brŒ»wJ.
mj Di I a ÂfI ŠfS i F bfhoehŶ ãA ÅufL«
ÂfI ¤A< _y« ãA ÅufI ¥gL»wJ.

gi I Åu® bfho ehŶ ãA

32. gi I Åu® bfho ehŶ ãAahdJ bghJ kī fŶ
kdKtªJ tHŠf¥gL« ãAahF «. m> thW ÅufI ¥gL
tU« ãAahdJ j äæehL K< dhŶ gi I Åu® ey ãA

k‰W« bj hF¥ò āĀj F kh‰w« brŒa¥gEL, ī a j
āĀæèUªJ K< dhŶ gi I Åu® k‰W« mt®j «
rh®ªnj h®fë< gšntW ey< fS j fhdl ÄfI Šfi s
brašgL¤J tj %fhf ga< gL¤j ¥gEL tU»wJ.

bfho ehŶ āĀ tNèš 2003-M« M© L Kj š
m»y ī a Āa mséš j äœehL Kj èl « t»¤J
tUtJl< kj fŶ bj hi f mo¥gi læš tHŠf¥gL«
RH‰ nfl a¤i j í « j i f i t¤J ŸSJ. 2014-M«
M© o< (7.12.2014 Kj š 6.12.2015 t i u) bfho ehŶ
āĀahf j äœehL %.26.51 nfho āĀ Äu£oÍ ŸSJ.

33. K< dhŶ gi I Åu® ey ī a j ff¤j hš
brašgL¤j ¥gEL tU« j i yaha ÄfI Šfi s
Ā< tUkhW I ªJ Kj »a Äçî fshf ti f¥gL¤j yh¤:-

1. khå aſfŶ / āĀíj éfŶ tHŠFj š

2. kWnti y thŒ¥òfŶ V‰gL¤Äj Uj š

3. gæ%Å k%W« Åw< nk«gL¤Jj š
4. fšé āi yaſfë š K< dhÝ
gi I Åu®fë < FH^ai j fS i fh^d ū i
xJ i ÑL
5. Ra nti y thE¥Äi d
nk«gL¤Jtj %fh^d ÄEi ſfÝ

I. khå aſfÝ / åÄíj éfÝ tHſFj š

34. K< dhÝ gi I Åu® K%W« mti u¢
rh®aŋj h®fS i F j äœehL K< dhÝ gi I Åu® ey åÄ
k%W« bj hF¥ò åÄ _ ykhf gšntW ti f åÄíj éfÝ
tHſf¥g£L tU» wJ.

m) j äœehL K< dhÝ gi I Åu® eyåÄ

35. MÍ £fhy khj h^aÅu åÄíj é, KÄnah®
XEñÅa«, gšntW ti fæyhd kU¤Jt åÄíj é,
K< dhÝ gi I Åu®fë < kfS i F ÅUkz åÄíj é,

<kçrl ŠF āÄí j é k‰W« ī a‰i f¢ 0‰wŠfshš
 ghÄj f¥g£l K< dhÝ gi I Åu®fS i F
 fUi z obj hi f ngh^w āÄí j é fÝ j äæehL
 K< dhÝ gi I Åu® ey äÄæe[—]ykhf tHŠf¥g£L
 tU»wJ. 2015-2016-M« M© oš ī u© I h«
 cyf¥ ngh® gi I Åu®fS i F tHŠf¥gL« MÍ Efhy
 khj h^aÅu āÄí j é %4,000/-è U^aJ %4,500/- Mf
 ca®¤j ¥g£LÝSJ.

36. rÜg¤Äš ca®¤j ¥g£l khj h^aÅu
 āÄí j é fëe^e ms† k‰W« ī ju āÄí j é fÝ ms†
 Ñœj f© I thW m£l ti z ¥gL¤j ¥g£LÝSJ:-

t. v© .	āÄí j é æe ^e bga®	khj h ^a Åu cj é obj hi f (%ghæš)
1.	Mj ut‰w éj i taUj fhd MÍ Efhy khå a«	1,500
2.	KÄnah® XEñÄa«	1,500

3.	f© gh®i t a‰nwhU i fhd ãÄíj é	1,500
4.	bj hGnehŒ khå a«	1,500
5.	gi fthj xÃ‰fhd khå a«	1,500
6.	khj hªÅu ãÄíj é – t¿aai yæš cÝs K< dhÝ gi I Åu®fS i F	1,500
7.	fhrnehahë fS i fhd khå a«	1,500
8.	kdt s®¢Á F< ¿a Áwh®fS i fhd ãÄíj é	1,500
9.	ò‰WnehŒ äthuz ãÄíj é	1,500
10.	kh‰Wx Åwdhë fS i fhd ãÄíj é (K< dhÝ gi I Åu® / rh®anlj h®)	1,500
1.	I j u c j é f Y ÂUkz khå a«	20,000
2.	<k‡rl §F khå a«	5,000

37. 2015-2016-M« M© oš, j äœehL K< dhÝ
 gi I Åu® ey ãÄæè UªJ 10,658 K< dhÝ gi I Åu®fY
 k‰W« mt®fi s¢ rh®anlj h®fS i F khå a§fshf
 %.22,83,05,302/- t H§f¥g£LÝsJ.

M) bj hF¥ò ãÂ

38.   bj hF¥ò   ãÂæè U^aJ   bgw¥gL«
t Ukhd ñÄè U^aJ,   gi I ¥gâ   æš   cæçH^anj hç<
thçRfS i F«,   C d K‰nwh®fS i F«   gšntW
ãÂí j é fŸ t H§f¥gL» < wd.

2015-2016-M«   M© oš,   4,765   K< dhŸ
gi I Åu®fŸ   k‰W«   mt®fi s¢   rh®a nj h®fS i F
bj hF¥ò   ãÂæè U^aJ   %.4,80,78,504/-
t H§f¥g£LŸsJ.

ÅuÔu¢ brašfS i fhdl   gz Ko¥ò   k‰W«
gi I Åu®fë < bg‰nwh®fS i fhdl   ngh®¥   gâ   C i f
khå a«

39.   ÅuÔu¢ brašfS i fhdl   Åu¥   gj i f§fŸ,
ngh‰w¤j i f   gâ   òç^aj i k i fhdl   gj i f§fŸ
bgWnthsU i F, tuî bryî Ä£I ñÄš xJ i f¥gL« muR
ãÂæè U^aJ   gz   Ko¥ò   t H§f¥gL» wJ.   ï   ¥gz   Ko¥ò

ca®¤ĀÍ ŸSJ.

ÅuÔu¢ brašfS ; fhd éUJ / gj ; f«
bg%w t®fS ; F tH§f¥gL« gz Ko¥ò

t. v© .	é UJ / gj ; f¤Ā< bga®	V‰bfdnt tH§f¥g£I bj hi f %.	ca®¤Ā tH§f¥g£I bj hi f %.
1.	gu«Å® r ; uh	15,00,000	25,00,000
2.	mnrhi r ; uh	12,00,000	20,00,000
3.	kfhÅ® r ; uh	10,00,000	15,00,000
4.	Ñ®¤Ā r ; uh	8,00,000	12,00,000
5.	Å® r ; uh	7,50,000	10,00,000
6.	brsça r ; uh	5,00,000	8,00,000
7.	nrdh / ehnth / thí nrdh gj ; f« (Åué UJ fÝ)	50,000	1,00,000
8.	bk< r< -í < - bl ° ng£¢r°	10,000	15,000

ngh%w¤j i f nrí t¥ gj i f§fÝ bg%wt®fS i F
t HSf¥gL« gz Ko¥ò

t. v© .	gj i f¤Ä bga®	V‰bfđnt t HSf¥g£I J (%ghæš)	ca®¤j ¥g£I gz Ko¥ò (%ghæš)
1.	gu« éî Z£ nrth gj i f«	50,000	75,000
2.	r®nth¤j « í¤ nrth gj i f«	50,000	75,000
3.	c¤j « í¤ nrth gj i f«	25,000	40,000
4.	mÄ éî Z£ nrth gj i f«	25,000	40,000
5.	í¤ nrth gj i f«	15,000	25,000
6.	éî Z£ nrth gj i f«	15,000	25,000
7.	nrth gj i f«	15,000	25,000

2015-2016-M« M© oš Åu¥ gj i f« k‰W«

ngh%w¤j i f gâ i fhf gj i f« bg‰w 4 eg®fS i F

%1,65,000/- t HSf¥g£LÝsJ.

40. ÅuÔu é UJ bg%owt®fS i F tH§f¥gL«
 gz Ko¥o M© L¤ bj hi f i F¥ gÂyhf
 x£Lbkh¤j khf xnu j t i z æš Ñœ; f© l thW
 tH§fyhbkd muR KoÎ brŒJ ŸsJ:-

**M© L¤ bj hi f i F gÂyhf xnu j t i z æš
 x£Lbkh¤j khf ca®¤Â tH§f¥g£I bj hi f**

t. v© .	é UÂ< bga®	V%bf dnt tH§f¥g£I M© L¤ bj hi f (%ghæš)	xnu j t i z æš x£Lbkh¤j khf ca®¤Â tH§f¥g£I bj hi f (%ghæš)
1.	gu«Å® r i uh	1,000	25,000
2.	mnrh i r i uh	800	20,000
3.	kfhÅ® r i uh	750	15,000
4.	Ñ®¤Â r i uh	500	12,000
5.	Å® r i uh	300	10,000
6.	brsça r i uh	250	8,000

Åu é UJ bg‰w 18 eg®fS i F M© L¤
bj hi fahf %.1,89,000/- k‰W« Äunj r ī uhQ t¥gi I
é UJ (Territorial Army Medal) bg‰w 44 eg®fS i F
%.1,44,000/- tH§f¥g£LÝsJ.

41. gi I ¥gâ i F j dJ xnu kf< / kfi s
mD¥ò« bg‰nwh®fi s bfSUé i F« ti fæš xnu
j l i tahf %.20,000/- k‰W« btÝë¥ gj i fK«, j dJ
x< W i F nk‰g£I kf< / kfi s mD¥ò«
bg‰nwh®fS i F xnu j l i tahf %.25,000/- k‰W«
btÝë¥ gj i fK« tH§f¥g£L tU»wJ.
2015-2016-M« M© oš muR äÄæè UªJ
%.17,75,000/- ngh®¥gâ C i f khå akhf
tH§f¥bg‰W mÄš 75 bg‰nwh®fÝ gad i I ªJ Ýsd®.

İ) nghçš cæ®Ú¤nj hUj fhđ fUi z øbj hi f

42. nghçš k‰W« Áé Š ã®thf¤Â‰F cj é L«
el toj i fæ< nghJ cæçH^aj / CdK‰W
gi I Åu®fë< caça Åahf¤i j ngh‰W« ti fæY«,
mt®j « FL«g¤Âdç< Ja® Úi »L« ti fæY«
mt®fë< thçRfS i F %.10 İ yfr« ti u fUi z ø
bj hi f j äHf murhš tH§f¥gL»wJ. İ > ti fæŠ
2015-2016-M« M© oŠ 31 eg®fS i F %.1.100,44.000/-
fUi z øbj hi f tH§f¥g£LÝsJ.

43. İ i fUi z øbj hi f ÔéuthÂfÝ /
ga§futhÂfS i F vÅuhđ gâ fë< nghJ cæ®Ú¤j /
CdK‰W j äœehEi I ¢ nr®a j J i z İ uhQ t
gi I Åu®fS i F« (CRPF, CISF, ITBP, BSF and SSB)
Ú£oj f¥g£LÝsJ.

II. kWnti y thĘfY V%gL¤Ä¤ j Uj š

m) muÁdhšnti y thĘfY tHšfYgLj š

44. K< dhŶ gi | Åu®fŶ bgU«ghŶ « mt®j «
 ī s«taÅš gy M© LfŶ Äwi kahd
 gâ i fhy¤Äi d Új khf i bfh© L
 gi | ¥gâ æèUªJ éyFtj hš, mt®fS i F kW
 nti y thĘfY më i F « ÄfI « j äHf murhš
 brašgL¤j ¥gEL tU»wJ. nti ythĘÄš, muR
 k%W« muR rh®aj J i wfë š mt®fS i F Ä< tUkhW
 ī i xJ i ŇLfŶ brĘa¥gELŶsJ.

1.	Äçî "Ä" fhè¥gâ æl ŠfŶ	5%
2.	muR k%W« muR rh®aj äWtd Šfë š mo¥gi ¥gâ ahs®fŶ fhè¥gâ æl ŠfŶ	10%
3.	t d t® fhè¥gâ æl ŠfŶ	10%
4.	t d i fhty® fhè¥gâ æl ŠfŶ	5%

5.	nj Áa khz t®gi mYtyfSfëš y° f®, XELe® k%W« ī uī fhety®fY fhè¥gâ æl SfY	25%
6.	j äæehL ÓUi ¥gâ ¥ Äçé š Äçî "Á" fhè¥gâ æl SfY	5%
7.	fhslei MÆths®	5%

45. K_c dhY gi | Åu®fS i fhf xJ i f¥gEI
 gâ æl SfS i F nti y thE¥ò mYtyf¤J i
 ī i z ^aJ gç^aJ i u brEÍ « mÄfhu¤i j , K_c dhY
 gi | Åu® ey¤ J i w_i F j äæ ehL muR tH§» í YsJ.
 2015-2016-M« M© oš k¤Äa / khäy muÄc
 gšntW J i wfY k%W« bghJ† i l i kah_i f¥gEI
 äWt dSfë š F%¥ 'Á' Äçé š 88 eg®fS «, F%¥ 'o'
 Äçé š 472 K_c dhY gi | Åu®fS «
 gâ ak®¤j ¥g£LÝsd®.

M) nfhæš ghJ fh¥ò¥ gi I

46. j äHf nfhæšfë YYs Ái yfY, ei ffY,
C© oaš nrfç¥òfY k‰W« é i yÍ a®aj bghU£fi s
ghJ fh¥gj %fhf nfhæš ghJ fh¥ò gi I 1992-M«
M© L ãWt¥gfL, nfhæš ghJ fh¥ò gi I æš Áw¥ò
fhtš mYty®fshf¥ gâ òça K< dhY
gi I Åu®fS i F têti f brŒa¥gfLÝsJ. Í Áš
gâ òçÍ « K< dhY gi I Åu®fS i F khj ªnj hW«
tH§f¥gL« bj hF¥óÁa« 2012-M« M© oš,
%.1,500/-è UªJ %.5,000/-Mf ca®¤j ¥g£I J.
01.07.2016 m< i wa ãytu¥go 1,485 K< dhY
gi I Åu®fY nfhæš ghJ fh¥ò¥ gi I æš gâ òçªJ
tU» < wd®.

I) fUi z mo¥gi I æyhd gâ ãakd«

47. gi I ¥ gâ æš cæ®Ú¤nj h® k%W« gâ æ^anghJ cæçH^aj t®fë < thçRfS i F fUi z mo¥gi I æš nt i y thŒ¥ò tH§f¥gL»wJ.
2012-M« M© L gâ ãakd« nfhc ãYi tæèU^aj é©z ¥g§fi s Áw¥ò ne®thf gçØè¤J, Ô®Î brŒÍ « bghU£L kht£I M£Á¤ j i yt®fi s Kfi k mYty®fshf ī^aj muR ãakd« brŒj J. ī^aj < go gâ æèU i F «nghJ cæçH^aj t®fë < 223
thçRj hu®fS i F fUi z mo¥gi I æš gâ ãakd« tH§f¥g£L ŸsJ.

III. gæ%Á k%W« Áw< nk«gL¤Jj š

48. x>bthU M© L« j äœ eh£i I ¢ nr®^aj
ī^ai sP®fS i F ī^auhQ t¤Áš nrUtj %fhd

K< ndho gæ‰Å tHſf¥g£L tU»wJ. ī j < go,

2015-2016-M« M© oš, muR ãÅæè UªJ %.15,750/-

bryé I ¥g£L 15 eg®fS ; F gæ‰Å tHſf¥g£L ŸsJ.

**K< dhŶ gi I Åu®fë < FL«g bg© fS ; F bj hê‰
gæ‰Å**

49. K< dhŶ gi I Åu®fë < FL«g«
rh®aŋj h®fS ; F bj hê‰ gæ‰Å tHſF « ti fæš
ntŷ ® k‰W« » UZz » ç khtfI K< dhŶ gi I Åu®
ey mYtyfſfëš i jaš gæ‰Å i ka« brašg£L
tU»wJ. ī aj i kaſfëš K< dhŶ gi I Åu®fë <
éj i t, K< dhŶ gi I Åu®fŶ k‰W« gâ æš cŶs
Åu®fë < ki dé / ÅUkz khfhj kfŶ /
ÅUkz khfhj rnfhj ç / éj i t kfŶ / éthfu¤j hd
kfŶ / éthfu¤j hd rnfhj çfŶ M»nahUj F
MWkhj ſfŶ gæ‰Å tHſ»I mDkÅ
më ; f¥g£L ŸsJ.

▪ i j aš gæ‰Ā bgW« khz t®fS i F
ehŶnj hW« t HŞf¥gL« cj é¤ bj hi f
%.20/-è UªJ %.50/- Mf ca®¤j ¥g£LŶsJ.
mt®fS i F _y¥bghUŶfŶ thŞFtj %F
t HŞf¥gL« cj é¤bj hi fí « khj « x< W i F
%.500/-è UªJ %.1,000/-Mf ca®¤j ¥
g£LŶsJ. i j a%gæ‰Ā bgW« mi dtU i F «
i j a%gæ‰Ā Ko¤j ī i < ī ytrkhf i j aš
ī aªĀu« t HŞf¥g£L t U»wJ. i j aš
MĀci afS i fhd khj hªĀu C Āa« %.8,000/-
è UªJ %.10,000/-Mf ca®¤j ¥gL t J i < C Āa
ca®thf M© L i F %.250/- t HŞ» i ī «
mDkĀaë i f¥g£LŶsJ. ī a j C Āa ca®ī
01.04.2015 Kj ſ ei I Ki w¥gL¤j ¥g£LŶsJ.

nk%go gæ%Á k%W« C i f¤bj hi f j äœehL K< dhÝ
gi I Åu® ey äÄæèUªJ tH§f¥g£L tU»wJ.

IV. fšé ãi yaſfëš K< dhÝ gi I Åu®fë< FHªi j fS i fhd ī I xJ i ŅL

50. j äœeh£i I ¢ rh®ªj K< dhÝ gi I Åu®fë<
Áwh®fS i F bgh¿æaš, kU¤J t«, gš kU¤J t«,
ī ssfi y (bré èa®), r£I ¥go¥ò, g£I j hç MÁça®
go¥ò, gšbj hêšE£g¥ g£I a¡ fšé k%W«
bj hê%gæ%Á ngh< w gšntW go¥òfS i fhf fšé
ãi yaſfëš ī I xJ i ŅLfÝ tH§f¥gL»wJ.
j %nghJ v«.Ã.Ã.v° . go¥Ã%o fhd ī I xJ i ŅL
ī u© oèUªJ IªJ Mf ca®¤j ¥g£LÝsJ. nkY«,
bré èa® ī sãi y g£I ¥go¥Ã%o fhd ī I xJ i ŅL
x¤ ¿èUªJ eh< fhf ca®¤j ¥g£LÝsJ.

V. Ra nt i y thĘÄi d nk«gL¤J t j %fhd ÂEI SfY

51. K_c dhŶ gi I Åu®fS ; F nti y thĘyò
tH§FtJl_c, Ra nti y thĘyò Jt§f
K_c tUgt®fi s C ; Fé¥gj i d muR j kJ
bfhŶi fahf bfh© LŶsJ. Ra nt i y thĘÄ%fhf
bgw¥gL« %.10 ī yfr« ti uæyhd fl< fS ; F
éÂi f¥gL« t£oæš 75% t£o khå aK«, Ra cj é i
FG ; fS ; F %.15 ī yfr« ti uæyhd fl< fS ; F
éÂi f¥gL« t£oæš 100% t£o khå aK« bj hFyò
åÂæèU^aJ tH§f¥gL» wJ. 2015-2016-M« M© oš
ī¤ÂEI Sfëc _y« 388 K_c dhŶ gi I Åu®fŶ k%W«
12 Ra cj é i FG ; fS ; F « nr®¤J bkh¤j «
%.35,29,288/- khå akhf tH§f¥bg%W
gadi I ^aJ Ÿsd®.

gi I Åu® khë i f / K< dhÝ gi I Åu® i ka« /
K< dhÝ gi I Åu® ey ī aí ff tshf«

52. ey¤ ÄfI §fS i fhð ãÄfi s Äu£L«
bghU£L, gi I Åu® khë i f, K< dhÝ gi I Åu® i ka«,
K< dhÝ gi I Åu® ey ī aí ff tshf« M»ai t
f£I ¥g£LÝsd. ī j < _y« Äu£I ¥gL« ãÄ, ey
ãÄfë Š nr®i f¥gL»wJ. 2015-2016-M« M© oŠ,
ī ¢brh¤J i fÝ _y« tUthahf %.1,77,29,911/-
bgw¥g£LÝsJ.

ä< MS i k¤ ÄfI «

53. K< dhÝ gi I Åu® ey¤ J i wæš nj Åa
j ftš i ka¤Ä< _y« ä< MS i k¤ ÄfI «
J t§f¥g£L fâ å thæyhf (online) gÄ† br€J
mi I ahs m£i I tH§Fj š, nt i y th€¥ò cj é
k‰W« gšntW ey¤ ÄfI cj éfi s m‡Kf¥g£¤ÄI
c¤nj Åi f¥g£LÝsJ. 1,86,000 K< dhÝ gi I Åu®fÝ

k‰W« éj i taç< Mtz ŠfÝ fâ å æš gÂnt %oW«
brŒa¥g£L nkY« mt%ožš 15,000 gÂl fÝ
rcgh®j f¥g£LÝsd. ī J K< dhÝ gi I Åu®fÝ
ī aí ff¤J I cÝs bj hl ®Ai d nk«gL¤j cj ī «.

j äæehL K< dhÝ gi I Åu®fÝ fHf« (bl i ° nfh)

54. j äæeh£i I ¢ nr®a j K< dhÝ gi I Åu®fë < ,
r_f k‰W« bghUshj hu nk«gh£o‰F gšntW
ey¤Ä£I Šfi s tF¤J, brašgL¤J tj %F j äæehL
K< dhÝ gi I Åu®fÝ fHf« (bl i ° nfh) 1986-Š
äWt¥g£I J. K< dhÝ gi I Åu® ey ī aí ff¤Äš
gÂl brŒj K< dhÝ gi I Åu®fÝ bj hF¥ÄèUªJ
gšntW äWtdŠfÝ, Ji wfÝ Vi da nri t nfhU«
Kfi kfS i F ghJ fhty®fÝ, X£Le®fÝ, vG¤j ®fÝ,
bj hi yngÄ ī aí Fgt®fÝ, R‰Wyhj fhty®fÝ,
bré èa® cj éahs®fÝ, Ô mi z i F « gâ ahS®fÝ,

J ¥ghj » V^aÂa ghJ fhty®fŶ, MÁça®fŶ,
fh¥ghs®fŶ cŶëfI gšntW gâ fi s K< dhŶ
gi I Åu®fS i F tH§», j äæehL K< dhŶ
gi I Åu®fŶ fHf« kå j ts Kfi kahf brašgL»wJ.
j äæehL K< dhŶ gi I Åu®fŶ fHf«, bgUefu
br< i d khefuh£Áj fhf, ū yhg¤Äi d
g»®a J bfhŶS « mo¥gi I æš, thfd§fi s
ãW¤J tj %F fflz « tNèj F« gâ ngh< w tâ f
el toj i ffi s nk‰bfh© L tU»wJ. 31.03.2016
nj Åa ãytu¥go 8,794 K< dhŶ gi I Åu®fS i F
nti y th£¥ò mëj f¥gfL gšntW ÄfI §fëš
gâ ak®¤j ¥gfL gâ æi d nk‰bfh© L Ÿsd®.

Íjuey¤ÄfI §fŶ

55. nkY«, K< dhŶ gi I Åu®fŶ ga< bgW«
ti fæš j äæehL K< dhŶ gi I Åu®fŶ fHf«

(bl i ° nfh)   Ä< tU«   ÄfI ſfi s   braſgL¤Ä
tU» wJ:

- j äœehL   K< dhŶ   gi | Åu®fŶ   fHf¤Äš
gâ òçgt®fS ; F   gšntW   J i wfëš   Äw<
nk«ghfL gæ‰Ä tHſf¥gEL tU» wJ
- j äœehL   K< dhŶ   gi | Åu®fŶ   fHf¤Ä<
mi d¤J x¥g¤j ¥   gâ ahs®fS ; F « ég¤J ;
fh¥ØfL¤   ÄfI «   m¤Kf¥gL¤j ¥gEL ŸsJ.
Í¤ÄfI¤Ä< ÑœÍ w¤j tç< thçRj hu®fS ; F
%.3Í yEr« tHſf¥gL«
- j äœehL K< dhŶ gi | Åu®fS ; F XŒÍ bg‰w
Ä< ò« fâ rkhd tUkhd« bgW« bghUfL,
"j äœehL K< dhŶ gi | Åu®fŶ fHf eyäÄ¤
ÄfI «"   Í ; fHf x¥g¤j ¥   gâ ahs®fS ; F
M© L ; F nj huhakhf %.2.76 nfho bryéš
ei | Ki w¥gL¤j ¥gEL ŸsJ

- 10 K‰W« 12-M« tF¥Ãš ī WĀ nj ®éš khāy¤Ãš Kj š I ªJ ī I ŠfÝ bg‰W ī i fHf gâ ahş®fë< FHªi j fS i F %.1,500/- Kj š %.15,000/- t i u buhj f¥gçR tHŞf¥g£L tU»wJ

Kj yi k¢rç< j å ¥Ãçî

56. Kj yi k¢r® mt®fS i F bghJ k_i fÝ mD¥ò« nfhç_i i f kD_i fÝ ÜJ é i uªJ Ô®î fh© gi j cWÂbrŒí « bghU£L Kj yi k¢rç< j å ¥Ãçî mi k_i f¥g£LÝsJ. nfhç_i i f kD_i fÝ ÜJ äahakhfî «, é i uthfî « Ô®î fh© gJ Áwªj , bghW¥ghd muÁ< ī < çai kahj T W MF«. Kj yi k¢rç< j å ¥Ãçéš bgw¥gL« mi d¤J kD_i fS i F«, x¥òi f më_i f¥g£L, m«kD_i fëš fhz ¥gL« Fi wfÝ mšyJ nfhç_i i ffÝ ghFgho< ç Ki d¥òl < Ô®î fhz ¥gL« v< w cWÂ më_i f¥gL»wJ. bgw¥gL« kD_i fÝ FçpL

brEaYgEL Ô®Î fhQ « bghUfL r«g^aj YgEI
ã®thf¤ J i wfS i F mD¥g¥gL»< wd. nfhcj i f
Üj hd gÂšfY MËÎ brEaYgEL
f© fhâ i f¥gL»< wd.

57. Kj yi kfrç< j å ¥ÃçÎ ti y¤j s«
<http://cmcell.tn.gov.in> têahf kDj fY bgW« trÂ
fI ^aj 2012-š J t i f¥gEL k j fë i l na bgU«
tunt%i g¥ bg%WÝsJ. fhyj hkj x i j x j é®i F «
ti fæš kDj fY myÑL (scan) brEaYgEL
r«g^aj YgEI J i wfY / khtfI sfs i F ä< dD
Ki wæš mD¥g¥gEL tU»< wd.

58. xfL bkh¤j j äHf¤Â‰F « K< khÂçahd
rfI k< w bj hFÂahf I h j I ® uhj h» UZz < ef®
rfI k< w¤ bj hFÂæi d cUth j f Ô®khå i f¥
gELÝsJ. ï j do¥gi l æš I h j I ® uhj h» UZz <
ef® rfI k< w¤ bj hFÂæš mi k^aJ Ýs

j © i l ah®ng£i l t£l h£Áa® mYtyf¤Áš
x> bthU br> thŒi »Hi kí « Fi w Ô®i F« Kfh«
el ¤j ¥g£L, Kj yi k¢rç< j å ¥Ãçî j å mYtyuhš
kj fël äUªJ neuoahf kDj f¥Y bgw¥g£L Ô®†
fhz ¥gL»wJ.

m«kh mi H¥ò i ka« 24 X 7

59. bghJ k¡ f¥Y, bj hi yngÁ / i fngÁ thæyhf
j §f¥Y Fi wf¡ s bj çé ¤J Ô®† bgW« ti fæš
Fi wÔ®¥ò mi k¥Ãi d nkY« éçî gL¤Á
“m«kh mi H¥ò i ka« 24X7” fl ªj 19.01.2016 m< W
ãWt¥g£L J t¡ » i t¡ f¥g£I J.
fhyti uai w¡ F£g£L Í a< w msí é i uthf
Fi wf¡ s¤ Ô®i f nt© L« v< gnj m«kh mi H¥ò
i ka¤Á< neh¡ fkhF«. mi H¥ò i ka¤Áš gâ òçí «
Kft®fshš bj hi yngÁ / i fngÁ thæyhf
bghJ k¡ fël äUªJ bgw¥g£L« Fi wf¥Y cça

Ji wfS i F el toj i f i fhf mD¥g¥g£L Ô®†
fhz ¥gL»wJ. Fi wfS i F Ô®† brŒa¥g£I
étu§fÝ m¤j ¤j Ji w rh®aj Fi w Ô®j F «
mYty®fshš www.ammacallcentre.tn.gov.in v< w
T i z aj s¤Äš gÄ† brŒa¥g£L»wJ.

60. bghJ k i fë i l na é i uthf¥ bgU» tU«
i fngÄ ga< gh£i l i fU¤Ä‰bfh© L xU òÄa
i fngÄ tê braè (Mobile App), FoÚ®, rhi y,
J ¥òu† , ä< rhu«, bj U é s i F, ki H Ú® tofhš k‰W«
T j u mo¥gi l trÄ bj hl ®ghd Äu¢ri dfS i F
Ô®† fh© gj %fhf é i uéš J t i » i t i f¥gl † YsJ.
Kj %f£I khf, T cbraè nrhj i d mo¥gi l æš
l h i ® uhj h» UZz < ef® r£I k< w¤ bj hFÄæš
J t §f¥gL«. T cbraè Ki w Fi wÔ®j F «
mi k¥Äi d khäy¤Ä< Äw gFÄfë Y« go¥goahf
éç† gL¤j c¤nj Äi f¥g£L YsJ. k i fë <

mo¥gi I ☉ nj i t bj hl ®ghd Fi wfis Ô®; F«
ti fæš ī ¢braè mi d ☉J Ji wfisí «
xU§» i z ☉J 24 kâ neuK« brayh‰w; Toaj hf
ī U; F«. nkY«, kD; fi s Åw«gl MŒî brŒj š,
f© fhâ ☉j š k‰W« KobtL ☉j š ngh< wbj hU
"nkyh© i k ☉ j ft š V‰gh£L Ki w''æi d (MIS)
cUth; Ftj %F« ī ¢braè cj éfukhf ī U; F«.

b# b#ayèj h
Kj yi k¢r®